

hvad den ærede foregaaende Taler sagde. Jeg skal forbigaa Spørgsmaalet om, hvorvidt det i Virkeligheden er Statskassen eller ikke Statskassen, der faar Indtægterne. Det forekommer mig kun, at man maa sige, at hvis de Formaal, til hvilke man vil bruge disse Penge, ere Formaal, hvortil ellers Midlerne ville blive udredede af Statskassen, er det i Virkeligheden den, der faar Indtægterne, om end de indvundne Penge synes at gaa den forbi. Naar Taleren er om humane Foranstaltninger, som skulle udføres, saa er jeg en Tilhænger af Tanken om at gennemføre Saadanne. Men det forekommer mig, at knytter man dem til denne Lov, vil det for det Første have den skadelige Indflydelse, at det ligesom forvirrer den offentlige Mening. Man vil ikke rigtig kunne stille en klar og bestemt Opfattelse ligeoverfor Spørgsmaalet om de spirituose Drikke, naar man blander disse filantropiske Hensyn ind i enhver Dom over Drikkeriet. For Mange vil det blive som et Samvittigheds-Plaster, at de Penge, som drikkes op, gaa til humane Diemed, ja, mangen En vil maasse have den trøsterige Fornemmelse, naar han ligger paa Dødsleiet af Delirium, at han dør for Samfundets Skyld, og at der paa hans Grav skal staa: Med Tilfredsættelse af sit eget Vel levede og døde han som en Samfundets Velgjører. (Vatter). Det forekommer mig, at den Fare er der. Ganske vist stiller jeg Tanken paa Epidemien, men jeg betragter den dog ikke som Noget, der blot er til at le ad. Det er en Forestilling, som kan gribe forstyrrende ind i Folks klare Bevidsthed, naar de have Leilighed til at styde sig ind under den Opfattelse, at det ikke er saa galt, at de drikke, som man vil gjøre det til, fordi de gjøre mange Mennesker Gavn ved at drikke. Denne Forvirring af det skarpe og klare Syn paa Sagen, tror jeg kan komme til at skade den Virksomhed, man ibrigt kan udfolde for at faae Folk til at lade være at drikke. Dernæst forekommer det mig, at humane Foranstaltninger skulle hvile paa et fastere, mindre svingende Grundlag end det, som Forbruget af Spiritus er. Man siger nok, der gjøres Beregninger over, hvormeget der drikkes, og at Resultatet staar nogenlunde fast. Man taler om, at Staten vil bevirke en saa og saa stor Nedgang i Drikkeriet; men man taler ikke om de mange andre Midler,

der ogsaa ville kunne virke til Forandring. Det kan f. Ex. ikke lade sig beregne, hvad Indflydelse Afholdsbevægelsen vil faae, hvis den faaer Vind i Seilene og griber en stor Del af Befolkningen. Kan det ikke tænkes, at der i hele Egne Landet over vil blive en forholdsvis pludselig Nedgang, saa at der det ene Aar drikkes 100,000 Tønder mindre end det andet? Der bliver mulig en stadig Bølgegang op og ned; ingen fast Bygning kan opbygges paa en saadan Beregning, navnlig ikke i et Dieblis som dette, hvor Sagen er i Færd med at blive en stor Samfundssag, og som ad mange Veie vil gribe ind i vort Folk. Nei! humane Foranstaltninger maa bygges paa Indtægter, der komme fra jevnt rindende Kilder, dem maa man finde for at føre saadanne Opgaver igjennem. Og man kan ikke bygge store Institutioner op paa et Grundlag, man selv er med til at undergrave, og det gjør Staten jo overfor dette Statsobjekt, idet den, saaledes som det allerede er Tilfældet og formentlig efter en større Maalestok burde være Tilfældet, søger at hjælpe med til at holde Folk borte fra de Nydelser, der ere en Betingelse for Udhvte af Staten. Det er at forholde sig tvetydig til Sagen; at undergrave Grunden samtidig med, at man opfører en Bygning, er dog en Fremgangsmaade, man ellers ikke bruger. Hvis Staten siger: Hele denne Sag kommer ikke os ved, det kommer ikke os ved, om Befolkningen drikker, lad den drikke, som den har lyst til, saa vilde jeg finde det fortaaeligt. Men saaledes stiller Staten sig ikke, den har anerkjendt Betydningen af at træde kraftig op i Afholdsagen; den giver Aar for Aar større Tilskud til den, og som jeg haaber, ville Tilskudene vore yderligere, men samtidig at betragte Spiritusdrikkeriet som en fast Grund, hvorpaa man sikkter Folkets Ve og Vel i lange Tider, det forekommer mig at være noget af en Modsigelse. Den Tanke, som nylig blev fremhævet, at det vil have sine Vanskeligheder i det Hele taget at faae Drikkeriet begrænset, naar man knytter for store statslige og kommunale Interesser til et fortsat Drikkeri, betyder ogsaa noget, og jeg kunde tænke, at en Afholdsmand, altsaa En, der er radikal paa det Omraade, sagde: Jeg vil netop for Afholdsbevægelsens Skyld paa ingen Maade være med til denne